

© Julia Gunther

Annemiek van Kessel

**RIJDEN
JULLIE
OOK VOOR
DUIVEN?**

Verhalen uit de
dierenambulance

Leila met chinchilla © Julia Gunther

Verantwoording

Op een mooie, zonnige septemberdag staat Elsbeth, mijn buurvrouw, voor de deur. Ze vertelt dat er een duifje klem zit tussen de lariks in haar tuin en onze schutting. Ze heeft de dierenambulance gebeld, omdat ze bang is dat een van de buurtkatten de duif te grazen zal nemen, maar ze heeft straks een afspraak elders. Ze vraagt of de ambulancemedewerkers door mijn tuin mogen, mocht ze al weg zijn.

‘Tuurlijk! Maar komen ze dan ook voor duiven?’ vraag ik verbaasd.

‘Ja, hoor,’ zegt Elsbeth. ‘Ik heb ze al vaak gebeld en ze komen altijd.’

Een uurtje later rijdt een imposante ambulance voor. Twee stoere, jonge vrouwen in uniform stappen uit. Elsbeth is net van huis, dus ik laat de dames binnen. Ze heten Rosalinde en Viviane. We lopen achterom naar de tuin van mijn buurvrouw. De duif zit niet meer op zijn plek. De vrouwen stappen behoedzaam door de borders en controleren iedere struik, bloempot en plantenbak. En verdomd, daar zit-ie, de duif, weggedoken tussen wat oude blaadjes van een grote beukenboom. Het is een jonkie met mankementen: een gezwelletje bij z’n snavel, een wondje en een slap vleugeltje.

Rosalinde, een elegante, slanke vrouw met donkerbruine ogen en sluijk, halflang haar, legt de vogel voorzichtig in een kartonnen doosje dat al klaarstond. Intussen vraag ik waar de ambulance zoal voor uitrukt en wat er met de duif gaat gebeuren. Ik moet aan Henk Plenter denken, met wie ik een boek geschreven heb over het ontruimen van zwaar vervuilde woningen: *Let niet op de rommel*. Tijdens zijn veertigjarige loopbaan bij de Amsterdamse GGD heeft Henk veel dierenleed gezien en vaak de dierenambulance ingeschakeld. Ik vertel dat ik dat boek heb geschreven.

‘Over Vieze Henkie?’ zeggen Rosalinde en Viviane tegelijk. ‘Die kennen we zeker, we hebben hartstikke vaak samengewerkt.’

‘Ik kan natuurlijk ook een boek over de dierenambulance schrijven,’ flap ik eruit.

De vrouwen reageren enthousiast. Ik loop mee naar de ambulance. Nadat Rosalinde de duif in een kooitje op een handdoek heeft geplaatst, vertelt ze honderduit: over haar dagelijkse werk, de nieuwe ambulance – deze dus – die onder meer met sponsorgeld is bekostigd, de (veel te lage) gemeentesubsidie, de donateurs, de dierenliefhebbers, de erfenissen. Ze is socioloog, een van de tien vaste krachten bij de Dierenambulance Amsterdam, die verder door honderdtwintig vrijwilligers gerund wordt. Maar dan moeten ze weer verder. Er is een nieuw noodgeval gemeld. Rosalinde nodigt me uit om een keer mee te rijden op de ambulance.

Van enige scepsis die ik had over het ophalen van een gewonde duif is niets meer over. Mijn stemming is omgeslagen in opwinding en enthousiasme. Wat een fantastische wereld gaat er schuil achter de dierenambulance!

Gedurende het jaar dat volgde mocht ik regelmatig achter de schermen van de dierenambulance meekijken. Talloze keren reed ik mee. Ik raakte verzeild in spannende, ontroerende en verdrietige situaties en zag hoe de hulpverleners met overgave en passie hun werk deden. Ik kwam bij dierenliefhebbers thuis en hoorde hun verhalen. De medewerkers van de ambulance zorgen goed voor de dieren, maar staan ook naast hun baasjes; ze troosten en geven aandacht. Ik luisterde mee op de meldkamer, bezocht presentaties, films en open dagen en kreeg een kijkje in de keuken van samenwerkende dierenopvangcentra, dierenartsen en -klinieken. Ik heb een glimp kunnen opvangen van de verborgen leefwereld in de (grote) stad. Zeventig procent van de dieren waar de ambulance zich over ontfermt, leeft in het wild: egels, vleermuizen, eekhoorn-tjes, hazen, vossen, honderden verschillende vogels en nog veel meer. Dertig procent is huisdier: verdwaald, overleden of gewond. Ik raakte gefascineerd door de wereld van dieren en dierenwelzijn, verdiepte me in de relatie tussen mens en dier en de groeiende professionalisering van de dierenwelzijnssector.

Het verraste me dat de dierenambulance ook een fundamentele bijdrage aan de volksgezondheid levert. Bijvoorbeeld door het opruimen van kadavers van de openbare weg en het ophalen en laten inslapen van zieke vogels bij vogelgriep en botulisme, maar ook door het schoonmaken van de grachten na botenparades zoals Pride Amsterdam. Dierenambulance-organisaties werken regelmatig in opdracht van politie, Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming en organisaties als de GGD.

De dierenambulance is niet meer weg te denken uit de Nederlandse samenleving. Er zijn naar schatting zo'n negentig dierenambulance-organisaties actief, veelal ondergebracht in stichtingen, waar in totaal zo'n 2500 vrijwilligers werken. Samen krijgen ze rond de 465.000 meldingen per jaar. 194.000 keer gaan ze op pad en helpen dan zo'n 177.000 dieren. De daadwerkelijke aantallen liggen veel hoger, want niet iedere organisatie registreert de cijfers. De taken die ambulance-organisaties voor gemeenten uitvoeren worden vaak financieel niet gedekt door de subsidies die ze van lokale overheden ontvangen. Zonder donaties, erfenissen en schenkingen zouden ze hun deuren moeten sluiten. En wie zou er dan moeten zorgen voor alle zieke en gewonde dieren?

De verhalen in *Rijden jullie ook voor duiven?* zijn grotendeels gebaseerd op ervaringen die ik in Amsterdam heb opgedaan, om de simpele reden dat ik in die stad woon. Uitstapjes die ik af en toe naar elders maakte, bevestigden dat mijn verhalen model kunnen staan voor alle dierenambulance-organisaties in Nederland. Ik draag mijn boek dan ook graag op aan alle mensen die zich dagelijks onbaatzuchtig inzetten voor het welzijn van onze dieren.

Amsterdam, mei 2018
Annemiek van Kessel

2. Mee op de ambulance

Vandaag mag ik voor het eerst mee op de ambulance. Het is een druilerige oktoberdag. Wat zal me te wachten staan? Zal ik veel dierenleed tegenkomen? Zal ik me ook verdienstelijk kunnen maken, de ambulancemedewerkers niet in de weg lopen? Ik heb me voorgenomen om het allemaal over me heen te laten komen.

Bij het gebouw aan het Voorlandpad zet ik mijn fiets in de stalling. Gelijk met mij komen een vrouw, een man en een hondje aanlopen. De gezichten van de man en vrouw staan ernstig. Ze gaan de deur door waarop 'Dierenuitvaartcentrum Amsterdam Oost' staat. Ze komen vast afscheid nemen van een huisdier. Ik moet denken aan *The loved one* van Evelyn Waugh (1965), dat over een jonge dichter gaat die bij het bedrijf Happier Hunting Ground werkt dat dieren na hun overlijden verzorgt: van het mooi maken en opbaren van het dierenlijf tot en met het psychisch begeleiden van nabestaanden. In die tijd was het in Nederland nog vrij ongebruikelijk dat wij op deze wijze met huisdieren omgingen, maar daar is dus verandering in gekomen. Door dezelfde deur komt een jonge vrouw naar buiten. Lang, tener en halflang, donker haar.

'Annemiek?' vraagt ze. Ze geeft me een hand, stelt zich voor als Carina en zegt: 'We moeten meteen op pad. We hebben een reptiel op de wagen die met spoed weggebracht moet worden.'

Ik loop achter haar aan, dezelfde deur door waar zojuist de mensen met het hondje naar binnen zijn gegaan. Die zitten stil op een bank te wachten. 'Sterkte,' zeg ik in het voorbijgaan. Ze knikken verdrietig. Daarna gauw mijn jas in een locker en een dienstjas aan. Ik verzuip er zowat in, maar hij zit wel comfortabel. We rennen meteen weer naar buiten, naar de ambulance die al klaarstaat voor vertrek. Het is dezelfde nieuwe ambulance die ik eerder in mijn straat gezien heb. De chauffeur is een grote, vriendelijke vent, die zichzelf voorstelt als Ronald. Nauwelijks heb in het midden van de voorbank plaatsgenomen, of hij rijdt al weg.

‘Dat noem ik nog eens een vliegende start,’ zeg ik. Carina laat een foto op haar mobiel zien: ‘Kijk wat we zojuist gevonden hebben, op een grasveldje in Buitenveldert: een baby-baardagame. Die zit nu in de couveuse.’

Ik heb nog nooit van een baardagame gehoord. Ze stuurt de foto door naar een paar collega’s. Blijkbaar is zo’n vondeling heel bijzonder, maar ook dat de couveuse voor het eerst voor een reptiel gebruikt wordt.

‘Hoe komt zo’n beestje nou op een grasveld terecht? Een baasje dat geen nageslacht van de moeder had verwacht of zo, en zich geen raad wist met een baby?’

‘Misschien wel,’ zegt Carina. ‘Maar je zult er nooit achterkomen, want het dier is toevallig gevonden door iemand die daar het gras maaide. Het had niet veel gescheeld of hij was in de machine terechtgekomen.’

De auto draait de snelweg op, richting Haarlem.

‘We gaan de baby naar de reptielenopvang in Zwanenburg brengen. Je hebt echt geluk, we komen daar niet dagelijks,’ zegt Carina.

‘Ik vind het nu al leuk,’ zeg ik.

Fluffie

Onderweg praten we over Henk Plenter, die iedereen bij de dierenambulance goed kent. In de jaren dat hij als inspecteur Hygiënisch Woningtoezicht voor de GGD zwaar vervuilde huizen opruimde, is hij heel wat dierenleed tegengekomen. Ronald en Carina kennen Henk ook. Ze hebben altijd fijn samengewerkt en zaten vaak op één lijn, qua aanpak: snelle, praktische oplossingen bedenken zonder het menselijk aspect uit het oog te verliezen. Ronald vertelt dat hij al achttien jaar als vaste chauffeur bij de dierenambulance werkt, en als ik hem vraag hoe hij hier terecht is gekomen, zegt hij dat zijn reclasseringsambtenaar dit voor hem geregeld heeft, nadat hij twintig jaar in de bak had gezeten. Hij vertelt het zo droog dat ik het bijna geloof. Maar hij zit de kluit te belazeren: hij heeft de baan via het toenmalige arbeidsbureau gekregen en het werk bevalt hem nog steeds goed. Carina is vrij-

De gevonden baby-baardagame

williger en werkt naast haar betaalde baan één dag in de week voor de dierenambulance.

In Zwanenburg parkeert Ronald de ambulance voor een oud gebouw. Voordat we naar binnen gaan mag ik in de couveuse kijken naar onze passagier. Het is een prachtig beestje. Zijn okergele kleur steekt fel af tegen de rode handdoek waar hij op zit. Waarschijnlijk weet hij niet wat hem overkomt, want hij heeft zijn babyneusje in een hoek van de couveuse geduwd. Inmiddels zijn twee medewerkers van de reptielenopvang naar buiten gekomen. Het zijn twintigers, met een hipsterachtig uiterlijk: de jonge vrouw heeft zilvergrijs gelakte nagels, zwarte make-up en rood haar, de man lang haar en een baard. De vrouw pakt het beestje uit de couveuse en kijkt er verliefd naar. Allemaal zijn we even stil.

‘Prachtig hè,’ zegt Carina. Ze vertelt waar het diertje gevonden is, het wordt nog een keer van alle kanten bewonderd en gefoto-

grafeerd en dan gaan we met z'n allen naar binnen. Alleen Ronald blijft bij de auto.

Binnen is het warm en vol. Ik begrijp meteen waarom de medewerkers midden oktober met blote armen rondlopen. Het eerste dat me opvalt is een jas aan de kapstok die van slangenleer is gemaakt. Overal staan vitrines met reptielen. Ik mag even kijken, maar niet te lang, want er staat nog een melding van een overleden kat.

In de eerste vitrine ligt een enorme, gele slang. Het blijkt een tijgerpython te zijn en zijn naam is Fluffie. In andere vitrines zie ik nog meer slangen, schildpadden, een joekel van een vogelspin en een paar familieleden van de baardagame. Ik vraag aan de jongen hoe de reptielen hier terecht zijn gekomen en wat er verder mee gebeurt. Ik ben oprecht verbaasd als hij vertelt dat veel van de gasten afgestaan zijn door mensen die er niet meer voor kunnen zorgen en dat ze hier dan de rest van hun leven verblijven. Tenzij ze geadopteerd worden. Fluffie zal geen nieuw huis krijgen omdat hij niet helemaal gezond is, maar als ik naar de toewijding van de medewerkers kijk, denk ik dat de reptielen het hier prima naar hun zin hebben.

'Wacht,' zegt de jongen als we aanstalten maken om te vertrekken. 'Ik wil jullie nog even iets apart laten zien.' Uit een vitrine pakt hij een plastic bakje. We zien niks. 'Let op,' zegt-ie. Hij knipt een zaklantaarn aan, en verrek, daar zit een mini-schorpioen op een takje, hel verlicht.

Reptielenopvang

Reptielenopvang Zwanenburg, waar sinds 1983 reptielen en arachniden worden opgevangen, is een belangrijk en professioneel opvangcentrum met een grote regionale en soms zelfs landelijke functie. Jaarlijks vangen ze vele gewonde, gevonden, verwaarloosde of afgestane reptielen op: slangen, schildpadden, gekko's, varanen, leguanen, baardagamen of andere exotische dieren.

www.reptielenopvang.nl